

**Handreiking
verblijfsrecreatie
Noord-Holland**

VERBLIJES

Handreiking verblijfsrecreatie Noord-Holland

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland
Directie Beleid | Sector ELT

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

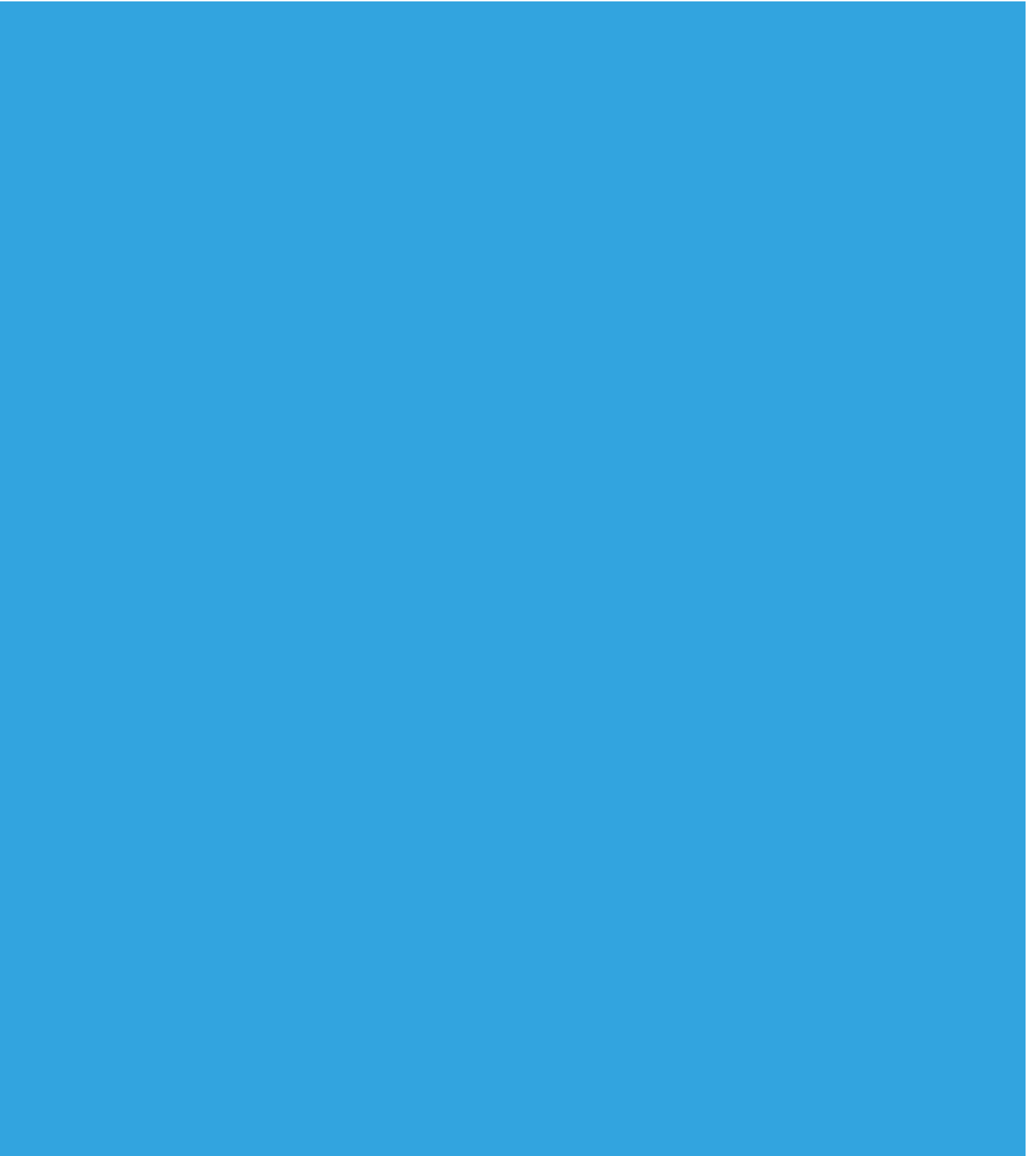
Provincie Noord-Holland, MediaProductie

Haarlem, september 2014

4	 Inleiding
6	 1 Aanleiding en doel
8	 2 De verblijfsrecreatiesector in Noord-Holland
11	 3 Opgave
13	 4 De rol van de provincie
15	 5 Nut en noodzaak
17	 6 Overige inzet van de provincie
19	 Bijlage: Belangrijkste feiten en cijfers verblijfsrecreatie Noord-Holland

INHOUD

INLEIDING

De handreiking verblijfsrecreatie Noord-Holland is een verheldering van de provinciale rol ten aanzien van de uitbreiding van verblijfsrecreatieve voorzieningen buiten Bestaand Bebouwd Gebied (BBG). De handreiking geeft een toelichting op de bestaande kaders die bepaald zijn in de huidige provinciale ruimtelijke verordening (PRV) ten aanzien van het onderbouwen van nut en noodzaak van een plan. Hierbij gelden de in de PRV gestelde regels voor 'recreatiewoningen' zoals het verbod op permanente bewoning en de waarborging van een bedrijfsmatige exploitatie van recreatieterrein (PRV artikel 18).

Met deze handreiking geven Gedeputeerde Staten inzicht in de wijze waarop zij nut en noodzaak bij de planontwikkeling van verblijfsrecreatie buiten bestaand bebouwd gebied beoordelen. Hierbij hanteren zij drie uitgangspunten:

- Gedeputeerde Staten verwachten van gemeenten dat ze aannemelijk maken dat er vraag is naar het plan;
- Gedeputeerde Staten verwachten dat er bij plannen voor uitbreiding of aanleg van nieuwe locaties eerst gekeken wordt naar mogelijkheden binnen bestaande locaties;
- Gedeputeerde Staten verwachten dat plannen regionaal worden afgestemd.

De beoordeling of nut en noodzaak voldoende is aangetoond blijft iedere keer een aparte afweging. De handreiking helpt om meer uniformiteit te verkrijgen bij de wijze waarop plannen worden beoordeeld.

De handreiking heeft geen juridische status. De in de handreiking gestelde wijze van plantoetsing en uitgangspunten zullen echter bij de herziening van de PRV in 2015 worden opgenomen.

AANLEIDING EN DOEL

Noord-Holland is een populaire bestemming voor toeristen en recreanten. Jaarlijks verblijven er ongeveer 9 miljoen gasten bij één van de Noord-Hollandse hotels, pensions, campings of bungalowparken. Met jaarlijks 20 miljoen overnachtingen bekleedt Noord-Holland de nummer 1 positie in Nederland ¹⁾. Vanuit de Agenda Economie 2012-2015 streeft de provincie naar behoud van die topositie. De verblijfsaccommodaties vormen samen een belangrijke economische sector. Niet alleen voor de regio Amsterdam met haar hotelsector, maar ook voor Noord-Holland Noord waar de meeste van de campings en bungalowparken liggen. Om de topositie van de Noord-Hollandse verblijfsrecreatiesector in Nederland te behouden moet de sector zich kunnen blijven ontwikkelen. Dat betekent onder meer dat ondernemers ruimte nodig hebben om hun aanbod aan te passen aan de veranderende consumentenbehoeften. De hedendaagse recreant is op zoek naar meer beleving, luxe en comfort, wat zich uit in grotere tenten en luxere bungalows. Tegelijkertijd is er een opleving zichtbaar van eenvoudige kampeervakanties in de natuur of bij de boer. De ontwikkelingen zorgen voor een toenemende ruimtevraag van vooral de kampeer- en bungalowbedrijven. Campings willen hun aanbod uitbreiden met chalets en ‘bungalowketens’ zien kansen voor het bouwen van nieuwe parken.

De meeste campings en bungalowparken liggen in Noord-Holland Noord en in landelijk gebied. De bouw en uitbreiding van verblijfsrecreatieterreinen kunnen daardoor op gespannen voet staan met een ander provinciaal doel: het open houden van het Noord-Hollandse landschap en behoud van ruimtelijke kwaliteit. De provincie beschermt de open ruimte middels de provinciale ruimtelijke verordening (PRV). Daar is een verbod in opgenomen op uitbreiding van bebouwing buiten het bestaande bebouwde gebied (BBG) (Artikel 14 ‘overige verstedelijking’)²⁾. Van dit verbod kan worden afgeweken als ‘nut en noodzaak’ van plannen kan worden aangetoond en er voldaan wordt aan de bepalingen voor ruimtelijke kwaliteit. De bepalingen voor ruimtelijke kwaliteit blijven gehandhaafd. Met betrekking tot nut en noodzaak hebben we geconstateerd dat een beoordelingskader ontbreekt.

Gezien de ontwikkelbehoefte van de verblijfsrecreatiesector is het van belang om helderheid te verschaffen over wat de provincie van gemeenten verwacht bij de planontwikkeling voor verstedelijking buiten BBG ³⁾. Deze notitie voorziet hier in.

Deze notitie biedt daarnaast inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen in de sector, het verduidelijkt de ruimtelijke regierol van de provincie en geeft de bredere inzet van de provincie aangaande verblijfsrecreatie aan.

1) CBS 2012.

2) Provinciale Ruimtelijke Verordening

3) Onder verstedelijking wordt verstaan: ‘alle functies die verband houden met wonen, bedrijvigheid, glastuinbouw, voorzieningen, bovengrondse en ondergrondse infrastructuur, stedelijk water en stedelijk groen, voor zover deze het oprichten van bebouwing mede mogelijk maken’ (definitie in Provinciale Ruimtelijke Verordening).

2

DE VERBLIJFSRECREATIESECTOR IN NOORD-HOLLAND

Onder de verblijfsrecreatiesector (ook wel logiesaccommodaties) verstaan we hotels, pensions, B&B's, kampeer- en bungalowbedrijven, vakantiehuisen, groepsaccommodaties en combinaties van deze vormen. Volgens recent provinciaal onderzoek zijn er circa 250 kampeerterreinen, 200 bungalowparken en 700 hotels in Noord-Holland ⁴).

Verblijfsrecreatie is een relevante economische sector in de provincie. Gezamenlijk zorgen de bedrijven jaarlijks voor zo'n 9 miljoen gasten en 20 miljoen overnachtingen. Noord-Holland heeft daarmee de nummer 1 positie in het aantal gasten en overnachtingen in Nederland. Hoewel deze positie voor een groot deel voor rekening komt van de Amsterdamse hotelsector, neemt ook de kampeersector in Noord-Holland een topositie in met ruim 2,4 miljoen overnachtingen (CBS, 2012).

Logiesaccommodaties beslaan met 1300 hectare ongeveer 0,5% van het totaal oppervlak van Noord-Holland.

Daarbinnen wordt de meeste ruimte ingenomen door kampeerterreinen, bungalowparken en groepsaccommodaties (1100 hectare). Het overgrote deel hiervan ligt buiten bestaand bebouwd gebied, waar de provincie een verbod kent op uitbreiding van verstedelijking. Van alle kampeer- en bungalowparken heeft 42% een overlap met EHS.

In 2013 heeft de provincie onderzoek laten uitvoeren naar de vraag, aanbod en ruimtebehoefte van onder andere verblijfsrecreatieve voorzieningen in Noord-Holland tot 2020. De belangrijkste conclusies zijn ⁵:

- Verschuiving van de kampeer- naar de bungalowmarkt: kamperen op de traditionele camping wordt minder populair, grotere behoefte aan bungalowovernachtingen. Het aantal bungalowovernachtingen stijgt tot 2020 naar verwachting jaarlijks met zo'n 0,5-1% per jaar.
- De consumptie wordt veeleisender: behoefte aan meer ruimte en luxe. De kampeerder wenst grotere en luxere standplaatsen of kiest toch voor een verblijf in een chalet. De bungalowbezoeker wenst een grotere en luxere bungalow. Gevolgen zijn: 'verstening van het landschap' en toenemende ruimtebehoefte van verblijfsrecreatieterreinen.

- Aan de andere kant is er een trend back to basic, kleinschalig kamperen bij de boer of in de natuur.
- De hotelmarkt groeit, maar vrijwel alle plannen zijn binnen stedelijk gebied (en binnen Metropoolregio Amsterdam).

Daarnaast kenmerkt de sector in Noord-Holland zich vooral door de volgende drie zaken: groeiend aanbod, kwaliteitsverschillen en ruimtelijke spanning. Deze zaken worden hier nader toegelicht.

Groeiend aanbod

Uit het provinciaal onderzoek blijkt dat er nog veel plannen op de plank liggen voor uitbreiding van vooral chalets en bungalowterreinen, terwijl de vraagontwikkeling daar mogelijk op achterblijft. Uit het onderzoek blijkt dat het aanbod van slaapplekken in bungalows tot 2020 mogelijk met tussen de 10-20% zal groeien, terwijl de vraag mogelijk slechts zal groeien met zo'n 4% ⁶). Gezegd moet worden dat de verblijfsrecreatiesector moeilijk voorspelbaar is. De vraagontwikkeling is mede afhankelijk van het weer, de conjunctuur en de ontwikkeling van het internationale toerisme. En innovaties en nieuwe trends kunnen (een beperkte) nieuwe vraag scheppen. Er zou op termijn een overaanbod aan bungalows kunnen ontstaan wat kan zorgen voor ongewenste ruimtelijke effecten door leegstand en verloedering. Dit effect wordt versterkt door het feit dat verouderd aanbod vaak in stand blijft, omdat bedrijven waarvan het vastgoed al lang is afbetaald ook met een slecht seizoen kunnen overleven.

De provincie signaleert dat er weinig afstemming tussen gemeenten plaatsvindt. Juist bij de ontwikkeling van hotels, kampeer- en bungalowfaciliteiten is het van belang dat er een regionaal beeld is van hoe de regio zich toeristisch wil profileren en welke (en hoeveel) voorzieningen daar wel en niet bij horen. Om tot een duurzame ontwikkeling van het verblijfsrecreatieve aanbod te komen is een regionale afweging noodzakelijk.

Kwaliteitsverschillen

Er bestaan grote kwaliteitsverschillen tussen parken in Noord-Holland. Met name de grote ketens hebben ingespeeld op de veranderende behoefte van de recreant, maar bij veel bedrijven ontbreekt het aan ontwikkeling en innovatie. Hierdoor bieden sommige parken een verouderd aanbod en missen de aansluiting bij de

4) Vraag en aanbod vrijetijdsvoorzieningen Noord-Holland, RoyalHaskoningDHV 2013.

5) Zie bijlage 1 voor een volledig overzicht.

6) Vraag en aanbod vrije tijdsvoorzieningen Noord-Holland, RoyalHaskoningDHV 2013.

veranderende behoefte van de consument, zo blijkt uit recent uitgevoerd onderzoek in de kuststreek van Noord-Holland Noord ⁷⁾. Veel ondernemers hebben een te positief beeld van het door hun aangeboden product in relatie tot de veranderende vraag. Het onderzoek stelt dat er veel grotere veranderingen in kwaliteit en product vereist zijn om aan de vraag van de doelgroep te blijven voldoen, dan wordt aangegeven door ondernemers. Als grootste knelpunten voor kwaliteitsverbetering wordt het ruimtelijk beleid en de (vergunning)procedures genoemd, maar ook stringenter financieringsbeleid van banken speelt een rol.

Ruimtelijke spanning

De eerder beschreven trends in de verblijfsrecreatiesector leiden tot een grotere ruimtebehoefte. Per kampeerplaats/ bungalow neemt het ruimtebeslag de komende jaren toe met 10%. Dit levert een gelijkblijvende ruimtebehoefte op voor campings (wegens een daling van de vraag) en voor bungalows een stijging van de totale ruimtebehoefte met 10-15%. Dit heeft gevolgen voor het landschap. Vrijwel alle recreatiebedrijven liggen buiten bestaand bebouwd gebied en hebben voor ongeveer 50% een overlap met EHS. De parken die binnen EHS-gebied en weidevogelleefgebied liggen kennen beperkingen in hun mogelijkheden tot uitbreiding of transformatie. Het vinden van oplossingen voor natuur in combinatie met recreatieondernemers die willen uitbreiden, is een grote uitdaging. De provinciale verordening kent reeds de bepaling dat in een bestemmingsplan moet zijn opgenomen hoe schade aan EHS en weidevogelleefgebied wordt voorkomen of anders wordt gecompenseerd (o.a. artikel 19 PRV).

7) Onderzoek naar innovatie en ontwikkeling bij bungalowparken en campings Noord-Holland Noord, Grontmij 2013.

OPGAVE

De noodzaak om enerzijds ruimte te geven aan ondernemers om hoogwaardig aanbod te kunnen blijven bieden en anderzijds zuinig met het landschap om te gaan, vraagt van de overheid en ondernemers om zorgvuldige afwegingen te maken bij de ontwikkeling van verblijfsrecreatieve voorzieningen.

De rol van de provincie ligt vooral bij het regievoeren op het landelijk gebied, waar de meeste van de verblijfsrecreatieterreinen (campings en bungalowparken) zijn gelegen. De ontwikkeling van hotels (en pensions/B&B's) vindt meestal plaats binnen stedelijk gebied. Maar waar er buiten bestaand bebouwd gebied een plan voor uitbreiding/nieuwvestiging is, heeft de provincie dus een rol. Zoals gesteld wil de provincie helderheid bieden over wat ze van gemeenten verwacht bij de planontwikkeling van verblijfsrecreatie buiten bestaand bebouwd gebied. Daartoe hanteert de provincie drie uitgangspunten. Deze uitgangspunten zijn de basis voor de wijze waarop nut en noodzaak van plannen moet worden onderbouwd (hoofdstuk 5).

De uitgangspunten zijn:

1. Vraaggestuurde ontwikkeling van verblijfsrecreatie

De provincie staat een vraaggestuurde ontwikkeling van verblijfsrecreatieve voorzieningen voor. Er moet worden voorkomen dat er overaanbod ontstaat en gebouwd wordt voor leegstand. Daarom moeten plannen voor de uitbreiding of bouw van verblijfsaccommodaties voldoen aan een aantoonbare vraag. Met het onderzoek naar vrijetijdsvoorzieningen is er inzicht verkregen in de markttrends tot 2020 op provinciaal niveau⁸⁾. Uit het onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat er een beperkte groeiverwachting is voor bungalows en een krimpende markt voor campings.

De toerismesector is echter mede door conjunctuur, de afhankelijkheid van het weer en de ontwikkeling van het internationale toerisme vrij onvoorspelbaar. Het is daarom moeilijk om de kwantitatieve en kwalitatieve vraagontwikkeling op provinciaal niveau te bepalen. De provincie vindt het wel belangrijk dat plannen zo goed mogelijk aansluiten bij de verwachte vraag. Dit dient dus te worden aangetoond. Het is daarbij van belang dat gemeenten denken vanuit een regionale gedachte: de vraag moet in regionaal verband worden bekeken en worden afgewogen.

2. (Her)ontwikkelen van bestaande terreinen heeft de voorkeur boven nieuwbouw

De provincie vindt het vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening belangrijk dat er bij plannen voor de aanleg van nieuwe locaties eerst gekeken wordt naar

mogelijkheden binnen bestaande locaties. Met name in Noord-Holland Noord zijn er parken die verouderd zijn en weinig (economisch) perspectief hebben. Het gaat hier veelal om kampeer-/chaletterreinen waar bijvoorbeeld om financiële redenen geen kwaliteitsslag gemaakt kan worden. Door leegstand, illegale permanente bewoning en het ontbreken van duurzaam parkbeheer zorgen deze locaties (op termijn) voor verrommeling van het landschap. Bij de planvorming om nieuwe accommodatievoorzieningen te realiseren moet daarom het verouderde en/of leegstaande aanbod in de regio betrokken worden. Waar mogelijk moet gebruik worden gemaakt van de bestaande ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe verblijfsaccommodaties. Hier kan alleen onderbouwd van afgeweken worden.

3. Regionale afstemming

Hotels, campings en bungalowterreinen hebben veelal een regionale functie. De ontwikkeling van een nieuw bedrijf heeft impact op de regio. De provincie wil daarom dat er afstemming plaatsvindt tussen gemeenten, of de komst of de uitbreiding van een dergelijk terrein wenselijk en noodzakelijk is. Deze afstemming is niet alleen van belang om concurrentie tussen gemeenten te voorkomen. De regio zal ook beter in staat zijn om een integrale afweging te maken wat voor een aanbod zij wil bieden, wat de regionale ontwikkelruimte voor verblijfsrecreatie is (de druk op het landschap) en welke omvang en type aanbod hoort bij de identiteit van de regio.

⁸⁾ Zie bijlage 1 voor een analyse van de verblijfsrecreatiesector (o.b.v. onderzoek vraag en aanbod vrijetijdsvoorzieningen Noord-Holland, RoyalHaskoningDHV 2013).

DE ROL VAN DE PROVINCIE

Sinds de inwerkingtreding van de Spoedwet Wro en de hierop aangepaste provinciale ruimtelijke verordening (PRV) hoeven gemeenten geen ontheffing meer aan te vragen voor stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied en komen ze dus niet meer automatisch bij de provincie langs. Gemeenten moeten zelf in de gaten houden dat ze zich houden aan de afwijkingsregels uit de PRV. De provincie houdt in de gaten of de gemeenten dit doen. Om te voorkomen dat de provincie een zienswijze moet indienen of zelfs een reactieve aanwijzing, moedigt de provincie gemeenten aan om in een vroegtijdig stadium plannen aan de provincie voor te leggen. Al in de initiatieffase van een plan voor bebouwing in het landelijk gebied is overleg tussen gemeenten, provincie en andere betrokkenen wenselijk. Daarnaast heeft de provincie minimaal halfjaarlijks een 'Goede Diensten Overleg' (GDO) met gemeenten waarin alle lopende en toekomstige plannen besproken worden.

Voorwaarden voor medewerking

De provincie wil duidelijkheid geven over welke voorwaarden zij stelt aan gemeenten om in het landelijk gebied een hotel te ontwikkelen, een camping te laten uitbreiden of een bungalowpark aan te leggen. Er zijn vier zaken waar gemeenten rekening mee moeten houden bij de planontwikkeling buiten BBC:

1. aantonen nut en noodzaak
 2. natuurregelgeving
 3. voldoen aan de ruimtelijke kwaliteitseisen
 4. overige bepalingen aangaande recreatiewoningen.
- Deze vier zaken worden hier kort toegelicht. Aangezien alleen de uitwerking van nut en noodzaak nieuw is, is hier een apart hoofdstuk aan gewijd (hoofdstuk 5).

1. Nut en noodzaak (PRV artikel 14)

Gemeenten moeten onderbouwen wat nut en noodzaak zijn om buiten bestaand bebouwd gebied de verstedelijking uit te willen breiden. Dit is conform de 'ladder voor duurzame verstedelijking' van het Rijk die overheden verplicht om middels een aantal stappen de noodzaak voor uitbreiding van stedelijke ontwikkelingen te motiveren ⁹⁾.

De provincie verwacht op drie onderdelen een onderbouwing die in hoofdstuk 5 nader worden toegelicht:

- Regionale vraag
- Mogelijkheden binnen bestaande ruimte
- Regionale afstemming

9) <http://ladderverstedelijking.minienm.nl/#ladder>

2. Ligging ten opzichte van EHS, Naturazoo, bufferzones, weidevogelleefgebieden (PRV artikelen 19 e.v.)

In bovengenoemde gebieden gelden strenge beschermingsregimes en gelden naast het aantonen van een groot openbaar belang tevens compensatievereisten indien er ingegrepen wordt in de bestaande situatie (zie Provinciale Ruimtelijke Verordening). Gemeenten kunnen met de kaartviewer op de provinciale website de begrenzing van deze gebieden bekijken¹⁰⁾. Het is mogelijk om ondanks de regelgeving de ontwikkeling van verblijfsrecreatie samen te laten gaan met het versterken van de EHS/natuurwaarden¹¹⁾. De provincie denkt graag mee met ondernemers en gemeenten die dergelijke win-win-situaties denken te kunnen realiseren.

3. Ruimtelijke kwaliteit (PRV artikel 15)

Als nut en noodzaak van het plan voldoende onderbouwd zijn, beoordeelt de provincie of het plan voldoet aan de ruimtelijke kwaliteitseisen uit de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Met deze kaders voor ruimtelijke kwaliteit borgt de provincie dat nieuwe ruimtelijke plannen rekening houden met de ontwikkelingsgeschiedenis van het landschap, de bebouwingskarakteristiek en inpassing in de bredere omgeving. Gedeputeerde Staten kunnen de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) bij plannen met grote ruimtelijke impact vragen om een ruimtelijk kwaliteitsadvies. Hoewel het voorleggen aan de ARO bij ieder plan een aparte afweging is, zullen plannen voor uitbreiding of nieuwvestiging van verblijfsrecreatieve terreinen hier in de meeste gevallen voor in aanmerking komen.

4. Overige bepalingen (PRV Artikel 18)

In de Provinciale Ruimtelijke Verordening heeft de provincie ten aanzien van verblijfsrecreatieve voorzieningen de bepalingen opgenomen, dat een bestemmingsplan niet voorziet in de mogelijkheid van permanente bewoning van recreatiewoningen (inclusief stacaravans) en dat een bedrijfsmatige exploitatie gewaarborgd is.

10) <http://maps.noord-holland.nl/structuurvisie2040/>

11) Agenda Groen (door PS vastgesteld op 11 maart 2013).

NUT EN NOODZAAK

De drie uitgangspunten uit hoofdstuk 2 vormen de basis voor de wijze waarop gemeenten in de toelichting op een bestemmingsplan een onderbouwing moeten leveren voor nut en noodzaak. Per onderdeel wordt nader toegelicht welke informatie door de gemeente aan-geleverd moet worden.

In de onderbouwing staat centraal dat er gedacht moet worden vanuit de regio. Het is in principe aan de gemeenten om aan te geven wat volgens hen relevante regio's zijn voor de afstemming op het gebied van ontwikkelingen rond verblijfsrecreatieve voorzieningen. Gemeenten kunnen de bestuurlijke regio's aanhouden, omdat hiervoor reeds structuren aanwezig zijn om regionale afstemming te faciliteren¹²⁾.

1. Regionale vraag

Voor verblijfsrecreatieve voorzieningen is het in de praktijk lastig om hard aan te tonen dat er vraag is naar een plan. De vraagontwikkeling is gegeven de onzekerheden van de conjunctuur, het weer en de ontwikkeling van het internationale toerisme moeilijk te voorspellen. De provincie verwacht wel van gemeenten dat ze aannemelijk maken dat er vraag is naar het plan. Deze vraag moet tevens in regionaal verband worden bekeken en afgewogen. In de onderbouwing moet helder worden:

- Op basis waarvan de gemeente verwacht dat er een vraag (kwantitatief én kwalitatief) is naar de betreffende verblijfsrecreatieve voorzieningen in de regio (onderbouwd door bestaand onderzoek).
- Waarom het huidige aanbod in de regio niet volstaat om deze vraag op te vangen en wat het mogelijke effect is op het huidige aanbod in de regio.
- Hoeveel huisjes tijdelijk worden bewoond of onttrokken zijn aan het bestaande aanbod door (al dan niet illegale) permanente bewoning.

2. Mogelijkheden binnen bestaande ruimte

a. Nieuwe accommodaties

Gemeenten moeten in hun onderbouwing aangeven op welke manier de locatiekeuze tot stand is gekomen voor de aanleg van nieuwe verblijfsrecreatieve voorzieningen. Er moet onderbouwd worden waarom het plan niet te realiseren is op een reeds bestaande locatie voor verblijfsrecreatie in de regio. Mogelijk zijn er verouderde of leegstaande (permanent bewoonde) parken die als geschikte locatie zouden kunnen dienen. Als dit niet het geval is, wordt in de onderbouwing helder hoe de gemeente omgaat met het verouderde aanbod, om mogelijke leegstand te voorkomen.

In het geval van de bouw van een hotel, wordt onderbouwd waarom het hotel niet in binnenstedelijk gebied gerealiseerd kan worden.

b. Uitbreidingen

Bij een plan om een terrein uit te breiden (bijvoorbeeld

voor extra of grotere accommodaties), moet onderbouwd worden waarom de uitbreiding niet te realiseren is binnen het bestaande terrein en hoe de kwaliteit van het gehele park toeneemt door de wijziging. In een plan waarbij een camping uitbreidt om chalets te plaatsen moet bijvoorbeeld helder worden gemaakt waarom de chalets niet in de plaats van een aantal standplaatsen/stacaravans gerealiseerd kunnen worden (gegeven de dalende kampeerbehoefte).

3. Regionale afstemming

Het plan bevat een onderbouwing hoe de ontwikkeling past binnen de in de regio gemaakte visie op verblijfsrecreatie (zie kader). De gemeenten hebben tijd nodig om een dergelijke visie te ontwikkelen of de afstemming te organiseren. De provincie wil dat plannen vanaf 1 januari 2016 passen in de regio gemaakte afspraken. Sommige regio's zijn hier reeds mee begonnen.

Tot die tijd moeten gemeenten aantoonbaar maken dat het plan de instemming heeft van de regio met betrekking tot de omvang en locatie van het plan. Ze tonen dit aan door bijvoorbeeld de notulen van een regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ of RO of door een brief die ondertekend is door de gemeenten in de regio. Bij de herziening van de PRV in 2015 zullen hier nadere eisen aan worden gesteld.

Regionale visies

Voor een duurzame ontwikkeling van de sector die zowel bijdraagt aan de regionale economie als het duurzaam gebruik van de ruimte, zullen er op regionaal niveau afspraken moeten worden gemaakt over de ontwikkelruimte voor verblijfsrecreatie.

De provincie verwacht van gemeenten dat zij in regionaal verband een visie ontwikkelen op verblijfsrecreatie. Deze visie bevat in ieder geval de volgende aspecten:

- De regionale vraag, het huidige aanbod en de ontwikkelbehoefte die de regio verwacht en de ontwikkelruimte die de regio de sector op basis daarvan wil bieden;
- Hoe deze ontwikkelruimte aansluit bij de (economische/toeristische) identiteit van de regio. Welke plannen passen hier wel/niet bij?;
- De staat en situering van het huidige aanbod (veroudering/leegstand);
- Confrontatie vraag-aanbod en gewenste-huidige spreiding/bundeling.

De vorm van deze regionale visie is vrij, zolang de regio op bestuurlijk niveau maar afspraken maakt over bovenstaande punten. Als deze onderdelen een plek krijgen in een regionale toerismevisie of een regionale structuurvisie voldoet dat ook. Vanaf 1 januari 2016 wil de provincie plannen voor uitbreiding en nieuwvestiging toetsen aan regionale visies.

Het is aan gemeenten om de omvang van de regio's te bepalen. Dit kunnen de bestuurlijke regio's zijn of bijvoorbeeld heel Noord-Holland Noord.

12) De zes bestuurlijke regio's zijn: Kop van Noord-Holland, West-Friesland, regio Alkmaar, Zuid-Kennemerland/IJmond, Stadsregio Amsterdam en Gooi- en Vechtstreek.

OVERIGE INZET VAN DE PROVINCIE

Naast de kaderstellende (handreiking) en verordenende (PRV) rol richt de inzet van de provincie zich op de volgende zaken:

Verbinden

- De provincie zorgt middels het organiseren van bijeenkomsten voor het bijeenbrengen van partijen en het uitwisselen van kennis. In 2013 is de provincie de werkgroep Verblifsrecreatie gestart, bestaande uit gemeenten en brancheorganisatie RECRON. De provincie zal deze werkgroep voortzetten en ongeveer drie maal per jaar een bijeenkomst faciliteren.
- Het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord werkt in samenwerking met gemeenten en provincie aan een programma voor de aanpak van verouderde verblijfsaccommodaties. Onderdeel van deze aanpak is de ontwikkeling van een Leisureloket, dat ondernemers gaat ondersteunen bij de revitalisering van hun bedrijf.

Faciliteren

- De provincie wil gemeenten ondersteunen bij het opstellen van regionale visies of het laten uitvoeren van regio-specifieke onderzoeken naar verblijfsrecreatie. De provincie stelt procesgeld beschikbaar om regio's hierin te ondersteunen. In 2014 en 2015 is hier jaarlijks in totaal €50.000,- voor beschikbaar.
- De provincie denkt mee met gemeenten en ondernemers bij de ontwikkeling van plannen. De provincie moedigt gemeenten aan om tijdig in de voorfase van een project in gesprek te gaan met de provincie om mogelijkheden te verkennen.

Kennisdeling

- De provincie voert om de paar jaar onderzoek uit naar actuele behoeften en trends in de verblijfsrecreatiesector. De uitkomsten van deze onderzoeken worden gedeeld met de gemeenten en de branche.
- Met de werkgroep verblijfsrecreatie deelt de provincie actuele ontwikkelingen op het gebied van verblijfsrecreatie en stimuleert de kennisdeling tussen gemeenten en regio's. De werkgroep is ook het middel om plannen in de provincie te monitoren.

BIJLAGE BELANGRIJKSTE FEITEN EN CIJFERS VERBLIJFSRECREATIE NOORD-HOLLAND

De provincie heeft begin 2013 onderzoek laten uitvoeren naar vraag, aanbod en ruimtebeslag van vrijetijdsvoorzieningen in Noord-Holland ¹³⁾. De belangrijkste resultaten worden samengevat.

Campings

- De vraag naar kamperen daalt landelijk en in de provincie Noord-Holland. Het aantal overnachtingen nam tussen 2001 en 2011 af met 7%. Tot 2020 wordt een verdere afname van het aantal overnachtingen met 9% verwacht in stapjes van 1-1,5% per jaar.
- Differentiatie in de vraag neemt toe: er is enerzijds behoefte aan meer luxe, comfort en privacy en anderzijds een tegenovergestelde trend van 'back to basic', zoals kamperen bij de boer of in de natuur. Maar de 'koek' wordt ondanks deze trends dus niet groter.
- Het aanbod aan kampeerplaatsen (m.u.v. boerencampings) nam de afgelopen tien jaar sterk af, met naar schatting 16%, waardoor de bezettingsgraden op peil zijn gebleven.
- Door de veranderende vraag neemt de ruimtebehoefte per kampeerplaats verder toe. De gemiddelde toename in ruimtebehoefte per plaats wordt geschat op rond de 10%. Gegeven de daling van het aantal plaatsen zal de totale ruimtebehoefte voor kamperen ongeveer gelijk blijven.

Bungalowparken

- Het aantal gasten op Noord-Hollandse bungalowparken steeg tussen 2001 en 2011 met 21% en het aantal overnachtingen met 9%. Tot 2020 wordt een verdere groei van het aantal overnachtingen met 4% verwacht (met stapjes van 0,5-1% per jaar).
- De veranderende behoefte van de consument uit zich in de bungalowmarkt in een behoefte aan meer luxe, ruimte en comfort. Er is een groeiende vraag naar groepsbungalows en losstaande huisjes.
- Het aanbod aan slaapplekken op bungalowparken in Noord-Holland steeg de afgelopen tien jaar met 15%.
- De gemiddelde ruimtebehoefte per bungalow is toegenomen doordat de bungalows groter en luxer worden. De gemiddelde toename in ruimtebehoefte 'per bed' ligt rond de 10%. In combinatie met de stijgende vraag naar bungalowvakanties zal de totale ruimtebehoefte voor de bungalowmarkt stijgen tussen de 10-15% tot 2020.

Hotels, pensions, B&B's

- Het aantal overnachtingen in hotels en pensions in Noord-Holland steeg tussen 2001 en 2011 met 28%. Tot 2020 wordt een verdere groei verwacht met 20% (2,5% per jaar). Vrijwel alleen in de metropoolregio Amsterdam.
- De toenemende behoefte bij de toerist aan meer beleving is ook in de hotelbranche zichtbaar waardoor er steeds meer combinaties ontstaan met wellness.
- Het aanbod aan hotelkamers steeg tussen 1995 en 2011 met 50%.
- De verwachte groei van het aanbod zal vrijwel geheel worden gerealiseerd binnen bestaand stedelijk gebied.

¹³⁾ Vraag en aanbod vrijetijdsvoorzieningen Noord-Holland, RoyalHaskoningDHV 2013.

HAARLEM, SEPTEMBER 2014

RECREATIE